

การประเมินความต้องการจำเป็นของครูที่มีต่อวัฒนธรรม คุณภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาเขต 2

NEEDS ASSESSMENT OF QUALITY CULTURE IN THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

รณธรณ์ นาเมือง¹ วิรวัฒน์ หิรัญพานิช²
Ramonthon Namuang¹ Wirawan Hirunpanitch²

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นของครูที่มีต่อวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำนวน 450 คน ได้จากการสุ่มหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความต้องการจำเป็นของครูที่มีต่อวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .96 มีค่าความเชื่อมั่นในส่วนสภาพปัจจุบัน เท่ากับ .97 และมีค่าความเชื่อมั่นในส่วนสภาพที่คาดหวัง เท่ากับ .95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาความต้องการจำเป็นโดยใช้ดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น หรือ Modified Priority Needs Index:

PNI Modified

ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันของสถานศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กร โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่คาดหวังมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการจำเป็นของครูที่มีต่อวัฒนธรรมคุณภาพอยู่ในระดับ โดยมีค่า PNI ที่ 0.18

คำสำคัญ: การประเมินความต้องการจำเป็น วัฒนธรรมคุณภาพ วัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา

^{1 2} ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

Abstract

The purposes of this research were to study needs assessment of quality culture in the secondary educational service area office. The sample of study was four hundred fifty of teacher and personals in the secondary educational service area office who were selected by the multi-stage random sampling. The research instrument was needs assessment of quality culture, questionnaire with the discrimination ranges from 0.66-0.82 and the reliability coefficient (alpha) of 0.96. Statistics used to contents analysis, mean ($\bar{x}$) standard deviation (S.D.) and Modified Priority Needs Index: PNI Modified.

The research found that the need for quality culture is at a high level with an average means of realistic base of 3.95 and with average means in the expected condition overall of 4.66 Needs assessment of quality culture in the secondary educational service area office by all groups of the sample are essential requirements for all items with the PNI Modified overall average of (0.18).

Keywords: Needs Assessment, quality culture, Quality Culture in school.

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ภายใต้วิสัยทัศน์ “สร้างคุณภาพทุนมนุษย์ สู่สังคมอนาคตที่ยั่งยืน” โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิดริเริ่มและสร้างสรรค์ นวัตกรรม มีความรู้ มีทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีสุขภาวะที่เหมาะสมตามวัย มีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง เป็นพลเมืองและพลโลกที่ดี ผู้เรียนที่ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณภาพ พร้อมก้าวสู่สากล ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง[1] การจัดการการศึกษาให้ได้ตามวิสัยทัศน์ดังกล่าวและให้เหมาะสมกับสังคมในยุคปัจจุบันที่ระบบเศรษฐกิจเริ่มเข้าสู่สังคมความรู้ สถานศึกษาถือเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนและผลิตกำลังคนให้มีศักยภาพสามารถแข่งขันกับนานาชาติทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี เมื่อสังคมเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 กระแสโลกาภิวัตน์และ

เทคโนโลยีต่างๆ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมหาศาลในทุกๆด้าน[2] การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนระบบพื้นฐานการทำงานและวิธีการทำงานของบุคคลที่อยู่ในระบบเดิม แต่การสร้างความสำเร็จให้ตรงกัน ต้องใช้เวลาและกลไกต่างๆ เพื่อสร้างพลังขับเคลื่อนสู่เป้าหมายเดียวกันนั่นคือ คุณภาพการศึกษาปัจจัยที่เป็นกุญแจสู่ความสำเร็จก็คือ วัฒนธรรมการทำงานของผู้ที่เกี่ยวข้อง [3] “วัฒนธรรมคุณภาพ” หมายถึง พฤติกรรมในการปฏิบัติงานหรือการดำเนินชีวิตของบุคลากรทุกคนทุกหน่วยในองค์กร ไม่ว่าจะรับผิดชอบงานหรือปฏิบัติงานหรือปฏิบัติการกิจใดก็ตาม ทุกคนจะคำนึงถึงหรือต้องการทำให้ได้ผลงานที่ดีไว้ด้วยเสมอ[4] รูปแบบที่รับรู้ เข้าใจ และเป็นที่ยอมรับร่วมกันจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อร่วมแรงร่วมใจกันในการดำเนินงานให้องค์กรบรรลุตามค่านิยมร่วม วัฒนธรรมคุณภาพ (quality culture) เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาการทำงานที่มีประสิทธิภาพ [5] วัฒนธรรมคุณภาพยังแสดงถึงค่านิยม ความเชื่อ ทักษะคติ ความมุ่งมั่นความคาดหวัง การมีส่วนร่วม ความสามัคคี และความไว้วางใจทั้งของบุคคล กลุ่มต่างๆ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพเป็นสำคัญ[6] วัฒนธรรมคุณภาพเป็นแนวทางการปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในบุคลากร ผู้ปฏิบัติงาน โดยบุคลากรจะมีพฤติกรรมที่มุ่งเน้นคุณภาพซึ่งหากผู้ปฏิบัติงานมีความเชื่อและค่านิยมร่วมกัน จะเกิดความผูกพันลึกซึ้งต่อองค์กร ทุกคนจะร่วมแรงร่วมใจทำงาน ทำให้เกิดประสิทธิภาพและผลของงาน[7] สถานศึกษาควรมีการจัดการศึกษาที่มุ่งเสริมสร้างคุณภาพ โดยนำวัฒนธรรมคุณภาพมาใช้ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องพัฒนาให้มากขึ้น และสามารถพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพโดยผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาร่วมกัน สร้างบรรยากาศให้การดำเนินงานของสถานศึกษา จนสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ [5] วัฒนธรรมคุณภาพเป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเป็นสถานศึกษาที่พัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพได้มาตรฐานสามารถเทียบเคียงกับนานาประเทศที่มีการบริหารจัดการศึกษาด้วยระบบที่มีคุณภาพสามารถทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถมีคุณลักษณะที่ดีและมีศักยภาพเป็นพลโลก มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพเยาวชนสำหรับศตวรรษที่ 21 เกิดการเรียนรู้ร่วมกันสามารถทำงานร่วมกันกับผู้อื่นได้ ปัจจัยวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ นั่นคือ ต้องมีการกำหนดทิศทางที่ชัดเจนให้การสนับสนุนการจัดการประสานความร่วมมือกัน ติดต่อสื่อสาร

และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสาร และ ความรับผิดชอบของสมาชิกในสถานศึกษา

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จึงมีความสนใจศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็นของครูที่มีต่อวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ให้มีคุณภาพเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเกิดประสิทธิผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อสภาพปัจจุบันของวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อสภาพความคาดหวังของวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2
3. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นของครูที่มีต่อวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดในการประเมินความต้องการจำเป็นของครูที่มีต่อวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา ผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์และประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบวัฒนธรรมคุณภาพของนักวิชาการ[6] [7] [10] [11] [12] [13] [14] [15] นำมาวิเคราะห์และสรุปได้องค์ประกอบวัฒนธรรมคุณภาพจำนวน 7 ด้าน ได้แก่ การทำงานเป็นทีม การพัฒนาบุคลากร การวางแผนกลยุทธ์โดยใช้หลักการบริหารคุณภาพ การสร้างแรงจูงใจ ภาวะผู้นำ การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ และการปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมาเป็นตัวกำหนดกรอบแนวคิด ในการประเมินความต้องการจำเป็นของครูที่มีต่อวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำนวน 5,890 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำนวน 375 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปตามสูตรของยามานะ [8] โดยกำหนดให้ $e = .05$ ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็น 450 คน เพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูลในขั้นตอนการเก็บตัวอย่าง และใช้วิธีการสุ่มหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ที่มีการตอบสนองคู่ (Duai-Response Format) เกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของครูที่มีต่อวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา ประกอบด้วย 7 ด้าน 25 ข้อ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.66-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96 มีค่าความเชื่อมั่นในส่วนประเมินสภาพปัจจุบันเท่ากับ .97 และมีค่าความเชื่อมั่นในส่วนประเมินสภาพที่คาดหวัง เท่ากับ .95

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ด้วยสถิติบรรยาย โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์หาแบบสอบถามความต้องการจำเป็นของครูที่มีต่อวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา โดยใช้ดัชนีความสำคัญของลำดับความต้องการจำเป็น หรือ Modified Priority Needs Index: PNI Modified [16] โดยการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการเรียงค่าดัชนี PNI Modified จากมากไปหาน้อย ค่าดัชนีที่มีค่ามากแปลว่ามีความต้องการจำเป็นสูงที่ต้องได้รับความสนใจหรือพัฒนามากกว่าดัชนีที่มีค่าน้อยกว่า โดยตั้งเกณฑ์การประเมินไว้ว่า ความต้องการจำเป็นที่มีค่าดัชนี PNI Modified เท่ากับหรือมากกว่า 0.30 ถือว่ามีความต้องการจำเป็นที่ต้องพัฒนา และถ้ามีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ถือว่าเป็นความต้องการจำเป็นที่ต้องการได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่คาดหวัง ซึ่งเป็นข้อมูลในการตอบแบบสอบถามของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยภาพรวมทั้งหมด 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ด้านการสร้างแรงจูงใจ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ และด้านการปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่อง โดยจำแนกเป็นแต่ละด้านซึ่งผู้วิจัยใช้ การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแบบเรียงลำดับความสำคัญของข้อมูล (PNI) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของครูที่มีต่อวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 (n = 450 คน)

วัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่คาดหวัง			PNI	ลำดับ
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล		
1. การทำงานเป็นทีม	3.92	.68	มาก	4.66	.42	มากที่สุด	0.19	2
2. การพัฒนาบุคลากร	3.97	.73	มาก	4.70	.43	มากที่สุด	0.18	3
3. การวางแผนกลยุทธ์โดยใช้หลักการ บริหารคุณภาพ	3.99	.69	มาก	4.70	.42	มากที่สุด	0.18	3
4. การสร้างแรงจูงใจ	3.93	.74	มาก	4.63	.48	มากที่สุด	0.18	3
5. ภาวะผู้นำ	3.89	.85	มาก	4.66	.48	มากที่สุด	0.20	1
6. การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ	3.90	.79	มาก	4.61	.49	มากที่สุด	0.18	3
7. การปรับปรุงกระบวนการอย่าง ต่อเนื่อง	4.05	.73	มาก	4.62	.53	มากที่สุด	0.14	7
รวม	3.95	.85	มาก	4.66	.55	มากที่สุด	0.18	

จากตารางที่ 1 พบว่าสภาพปัจจุบันของครูที่มีต่อวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.95, S.D. = .85) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านการปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}$ = 4.05, S.D. = .73) รองลงมา คือ การวางแผนกลยุทธ์โดยใช้หลักการบริหารคุณภาพ ($\bar{x}$ = 3.99, S.D. = .69) และ ด้านการพัฒนาบุคลากร ($\bar{x}$ = 3.97, S.D. = .73) เป็นลำดับ 3 เมื่อพิจารณาสภาพที่คาดหวังของครูที่มีต่อวัฒนธรรมคุณภาพของ

สถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.66$, S.D. = .55) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านการพัฒนาบุคลากร ($\bar{x} = 4.70$, S.D. = .43) และด้านการวางแผนกลยุทธ์โดยใช้หลักการบริหารคุณภาพ ($\bar{x} = 4.70$, S.D. = .42) มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน รองลงมาด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{x} = 4.66$, S.D. = .42) และด้านภาวะผู้นำ ($\bar{x} = 4.66$, S.D. = .48) มีค่าเฉลี่ยเท่ากันเป็นลำดับ 3

เมื่อพิจารณาคำดัชนีความต้องการจำเป็นพบว่า โดยภาพรวมของครูต่อวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา มีค่าเท่ากับ 0.18 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความต้องการจำเป็นที่ควรได้รับการพัฒนาโดยเรียงลำดับจากน้อยไปมากได้แก่ 1) ด้านการปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่อง ($PNI_{modified} = .14$) 2) การพัฒนาบุคลากร, ด้านการวางแผนกลยุทธ์โดยใช้หลักการบริหารคุณภาพ, ด้านการสร้างแรงจูงใจ และการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ ($PNI_{modified} = .18$) 3) ด้านการทำงานเป็นทีม ($PNI_{modified} = .19$) 4) ด้านภาวะผู้นำ ($PNI_{modified} = .20$) คำดัชนี $PNI_{modified}$ มีค่าระหว่าง .14 – .20 ซึ่งมีค่าต่ำกว่า .30 แสดงว่าไม่มีวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาด้านใดที่จำเป็นเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนา

การอภิปรายผลการวิจัย

การประเมินความต้องการจำเป็นของครูที่มีต่อวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา ผลการวิเคราะห์ความเป็นจริงในสภาพปัจจุบันภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดโดยอยู่ในระดับมาก รองลงมาเป็นด้านการวางแผนกลยุทธ์โดยใช้หลักการบริหารคุณภาพอยู่ในระดับมาก ด้านการพัฒนาบุคลากรอยู่ในระดับมากและด้านการสร้างแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ลำดับสุดท้ายคือด้านการทำงานเป็นทีมและด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ ลำดับสุดท้ายด้านภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าในสภาพปัจจุบัน สถานศึกษาให้ความสำคัญกับการประเมินผลการดำเนินงาน นำผลประเมินมาปรับปรุงการดำเนินงานและพัฒนาคุณภาพงานตามเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง มีวางแผนกลยุทธ์โดยใช้หลักการบริหารคุณภาพและการพัฒนาบุคลากรเพื่อคุณภาพของการจัดการการศึกษา สอดคล้องกับ[16]ในการศึกษาการบริหารงานวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลพบว่าที่พบว่า การบริหารงานวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีการปฏิบัติอยู่

ในระดับมาก ทั้ง 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ด้านคุณภาพ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้านการมอบอำนาจ ด้านการยกย่องและการให้รางวัลและด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

การประเมินความต้องการจำเป็นของครูที่มีต่อวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา ผลการวิเคราะห์สภาพที่คาดหวัง ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้าน การพัฒนาบุคลากรและการวางแผนกลยุทธ์โดยใช้หลักการบริหาร คุณภาพมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดโดยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านการทำงานเป็นทีมและด้านภาวะผู้นำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากันอยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับถัดไปด้านการสร้างแรงจูงใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากันอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน อยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับสุดท้ายด้านการปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากันอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าสภาพที่คาดหวังที่ครูมีต่อวัฒนธรรมคุณภาพในสถานศึกษาคือการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษามีการคิดวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ของสถานศึกษาที่จำเป็นในการบริหารจัดการสถานศึกษา มีระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เหมาะสม ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาองค์กรให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีกระบวนการปรับปรุง พัฒนาสมรรถนะขององค์กรให้มีความเป็นเลิศและการนำข้อมูลด้านจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคขององค์กรมาคิดวางแผนค้นหาทางปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ การพัฒนาบุคลากรโดยมีแผนการพัฒนาบุคลากรอย่างชัดเจน มีกระบวนการส่งเสริมให้บุคลากร เพิ่มพูนความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและจัดกิจกรรมส่งเสริมเจตคติที่ดีของบุคลากรต่อการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ และสิ่งสำคัญอีกสองประการก็คือภาวะผู้นำของผู้บริหารและการทำงานเป็นทีม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ [18] ที่พบว่า โมเดลโครงสร้างวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนรางวัลพระราชทานในประเทศไทยมีลำดับความสำคัญขององค์ประกอบจากมากไปหาน้อย คือ การจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านคุณภาพ การทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วม การพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ภาวะผู้นำด้านคุณภาพ บรรยากาศขององค์กร การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการยกย่องและการให้รางวัล และการศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยันวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนรางวัลพระราชทานในจังหวัดขอนแก่น

ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของครูที่มีต่อวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา พบว่าความต้องการจำเป็นของครูที่มีต่อวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยรวมทุกด้าน กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจำเป็นทุกรายการโดยมีค่า PNI Modified อยู่ระหว่าง 0.14 ถึง 0.20 โดยภาพรวมเฉลี่ย 0.18 ซึ่งจะเห็นได้ว่าไม่มีวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาด้านใดที่จำเป็นเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนา รายการที่มีความต้องการจำเป็นที่พบว่ามีค่า PNI Modified สูงสุด มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 คือ ด้านภาวะผู้นำ (0.20) ลำดับที่ 2 คือ การทำงานเป็นทีม (0.19) ลำดับที่ 3 คือ การพัฒนาบุคลากร การวางแผนกลยุทธ์โดยใช้หลักการบริหารคุณภาพ การสร้างแรงจูงใจและการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ (0.18) ลำดับสุดท้ายคือ การปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่อง (0.14) สอดคล้องกับ [19] องค์ประกอบด้านผู้นำด้านคุณภาพมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ลำดับรองลงมาเป็นด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการมุ่งเน้นผู้รับบริการ แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน มีแบบแผน วิธีการปฏิบัติงานที่เน้นคุณภาพจากรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่งจนเกิดเป็นวัฒนธรรมคุณภาพ ใช้กระบวนการทำงานเป็นทีม พัฒนาความรู้ในวิชาชีพอยู่ตลอดเวลา ดำเนินงานด้วยกระบวนการที่มีแบบแผนโดยมีการจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านคุณภาพ และคำนึงถึงประโยชน์ของผู้รับบริการเป็นสำคัญ เพื่อให้ผลของการจัดการศึกษาสำเร็จตามเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมถึงงานวิจัยของ [20] ที่พบว่า องค์ประกอบวัฒนธรรมคุณภาพในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มีองค์ประกอบ 12 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำด้านคุณภาพ ด้านการเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้านการประเมินคุณภาพ ด้านการยกย่องการให้รางวัล ด้านการดำเนินการที่เป็นระบบ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านคุณภาพ ด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ด้านการตัดสินใจการดำเนินงาน ด้านการรับรู้ของบุคลากร และด้านเอกสารกำกับงานด้านคุณภาพ และมีสาระองค์ประกอบวัฒนธรรมคุณภาพ จำนวน 105 สาระ จึงกล่าวได้ว่าการประเมินความต้องการจำเป็นในการจะมุ่งเข้าสู่โรงเรียนที่มีคุณภาพ มีแนวโน้มในการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของครูที่มีต่อวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ในสภาพปัจจุบันพบว่า

ความต้องการจำเป็นในด้านภาวะความเป็นผู้นำมีค่าต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นตามสภาพคาดหวังในด้านภาวะความเป็นอยู่ในลำดับที่สูงรองจากด้านการพัฒนาบุคลากรและการวางแผนกลยุทธ์ และค่า PNI Modified สูงสุด คือ ด้านภาวะผู้นำ ดังนั้นการพัฒนาวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 2 จึงควรให้ความสำคัญถึงการพัฒนาและศึกษาภาวะการเป็นผู้นำทางการศึกษา การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบภาวะการเป็นผู้นำของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ต่อวัฒนธรรมคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2561). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปีงบประมาณ พ.ศ.2562 ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2562 จาก<https://www.obec.go.th/archives/12738>
- [2] วิจารย์ พานิช. (2555). *วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์
- [3] มารยาท แซ่อึ้ง. (2552). *การศึกษาการบริหารงานวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต)*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- [4] ประวิตร ชูศิลป์. (2541). *วัฒนธรรมคุณภาพที่คาดหวัง เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “การจัดการเชิงคุณภาพ”* วันที่ 21 - 22 พฤษภาคม 2541. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- [5] ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2557). *คุณภาพศิษย์สะท้อนคุณภาพครู*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- [6] สุพล จันทะคาด และฉลอง ชาตรุประชีวิน. (2560). *รูปแบบการส่งเสริมวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา*. *Journal of Education Naresuan University* . 19(2): 264-265.

- [7] มนูญ เศษแอ และชวลิต เกิดทิพย์. (2560). การวิเคราะห์องค์ประกอบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษารางวัลพระราชทานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*. 28(2): 23-33.
- [8] Berings, D., Beerten, Z., Hulpiau, L.V. and Verhesschen, P. (2010). 'Quality culture in higher education: from theory to practice', available at http://www.eua.be/Libraries/EQAF_2010/WGSIII_8_Papers_Berings_Beerten_Hulpiau_Verhesschen.sflb.ashx, accessed 18 September 2012, still available 24 March 2017.
- [9] Dotun Adebajo and Dennis Kehoe. (1998). "An evaluation of quality culture problems in UK companies". *International Journal of Quality Science*. 3(3): .275-286, <https://doi.org/10.1108/13598539810370486>
- [10] European University Association. (2006). Quality Culture in European Universities: A bottom-up approach. Report on the three rounds of the quality culture project 2002–2006. Brussels: EUA.
- [11] G. W. G. Bendermacher & M. G. A. oude Egbrink & I. H. A. P. Wolfhagen and D. H. J. M. Dolmans. (2017). Unravelling quality culture in higher education: a realist review. *High Educ*. 73: 39–60. DOI 10.1007/s10734-015-9979-2
- [12] Harvey, L. and Green, D.. (1993). 'Defining quality'. *Assessment and Evaluation in Higher Education*. 18(1): pp. 9–34. Retrieved from <http://www.qualityresearchinternational.com/glossary/>
- [13] อิศระ ทองสามสี. (2555). วัฒนธรรมคุณภาพในสถาบันอุดมศึกษา. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย*, 32(1), 65-78.
- [14] เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2550). การจัดการคุณภาพ: จาก TQC ถึง TQM, ISO 9000 และการประกันคุณภาพ(พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- [15] Yamane. (1967). *Taro Statistic : An Introductory Analysis*. New York: Harper & row
- [16] สุวิมล ว่องวาณิช. (2550). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ธรรมดาเพรส
- [17] มารยาท แซ่อึ้ง และ เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2552). การศึกษาการบริหารงานวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล.

- [18] ดาวรૂวรรณ ถวิลการ (2557). การวิเคราะห์องค์ประกอบวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนรางวัลพระราชทานในประเทศไทย.วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 10(1), 1-9
- [19] ศิริวรรณ เต็มวงษ์ และดาวรૂวรรณ ถวิลการ(2560). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนรางวัลพระราชทานในจังหวัดขอนแก่น.วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 28(3), 27-35.
- [20]สมพัตร์ เบ็ญจชัยพร (2549). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบวัฒนธรรมคุณภาพกับคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ (วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,กรุงเทพฯ.